

ten saaledes indretter sig paa at lønne i Forhold til sin Evne, saa nøje som muligt i Overensstemmelse med sin økonomiske Evne, saa mener jeg ganske vist ogsaa, at saa kan Staten gøre Krav paa at raade over alle sine Tjenestemænds hele og fulde Arbejdskraft, og jeg tror, det vil være rigtigt, at dette bliver klart og tydeligt understreget og fulgt i Praksis i Fremtiden. Jeg tror at turde sige, at man ude i Offentligheden har et stærkt Indtryk af, at Statens Tjenestemænd — og det er jo ikke saa sjældent Tjenestemænd indenfor de allerhøjeste Grader — ikke er særlig egnede til at træde ind i private Virksomheder; det synes ikke, at den Skole, disse Mænd har gennemgaaet indenfor Embedsvirksomheden, i og for sig danner nogen god Forberedelse til at træde ind i det praktiske Erhvervsliv. Offentligheden er, tror jeg, i ikke ringe Grad opskræmt ved, hvad man i saa Henseende har oplevet i de senere Aar, og der foreligger saa grelle Eksempler i den Retning, at jeg tror, vi maa indrette os paa, at der her sker en Forandring, saa Embedsmandstillinger kommer for sig og private Erhvervsvirksomheder for sig.

Indtil dette Punkt kunde jeg tænke mig, der kunde opnaas almindelig Enighed. Det næste Spørgsmaal bliver saa: Hvorledes finder man det rette Lønningsniveau, den Lønningslinie, hvorefter Staten er i Stand til at betale, hverken mere eller mindre, saa vidt gørligt? Herom vil det neppe blive saa let at opnaa Enighed. Om Samfundets økonomiske Evne vil der altid kunne diskuteres, og der er sikkert dem, der mener, at Statens Lønninger for Tiden ikke er for høje, og de, der skal oppebære dem, vil sikkert paastaa, hvad vi ogsaa har lagt Mærke til, at de er alt for lave. Der er ikke noget at sige til, at Tjenestemændene energisk varetager deres Interesser — hvorfor skulde de ikke gøre det? —, selv om jeg maa bebrejde Tjenestemændene, at de i deres Lønningskrav overfor Offentligheden optræder paa en usædvanlig ensidig Maade. Jeg skal senere berøre dette nærmere. Jeg er, som sagt, af den Overbevisning, at hele vort Lønningsniveau ligger for højt, og derfor beklager jeg ogsaa, at det ikke lod sig gøre i sidste Rigsdagssamling at føre Finansministerens oprindelige Forslag om Konjunkturtillæggets Nedskaering igennem. Jeg tror, det var kortsynet fra alle Parter Side, baade fra Tjenestemændenes, Oppositionspartiernes og det konservative Folkepartis Side, at man gav efter paa dette

Punkt, og jeg vil endogsaa hævde, at man ikke alene skulde have borttaget den Del af Konjunkturtillægget, der var Tale om i Fjor, men jeg tror, det vilde tjene alle Parter, baade Staten, Samfundet og Tjenestemændene, bedst at føre Resten af Konjunkturtillægget til Afgang i indeværende Rigsdagssamling. Dette vilde være formaalstjenligt for alle Parter. Sagen er nemlig den, at Lønningsniveauet i vore Dage er blevet Udtryk for Forbrugsniveauet. Er Lønningerne for høje, bliver Forbruget ogsaa for højt. I gamle Dage, og der er vel nogle, der vil sige: i de gode gamle Dage, var der sikkert indenfor Tjenestemandskredse og maaske navnlig indenfor de højere Embedsmanskredse nogen Interesse for at lægge noget af Lønnen til Side for at opspare Kapital, for at man kunde have noget at staa imod med i sløje Tider. Men i vore Dage er det sikkert den almindelige Opfattelse indenfor de pengelønnedes Kredse, at Lønnen er til for at bruges saa at sige fra Maaned til Maaned. Her tror jeg ikke, man skal kaste med Sten efter nogen. Det hænder undertiden, at man hører Bebrejdelser blive rettet mod Arbejderklassen, mod Lønarbejdernes store Kreds, for, at de er letsindige og bruger deres Løn uden at tænke paa de økonomisk svage Tider, de kan komme ind i. Det er muligt, at der kan være noget rigtigt i denne Bebrejdelse, men jeg vil i alle Tilfælde sige, at den kan slet ikke rettes mere mod Lønarbejderne end imod alle andre, der staaar i fastlønnede Stillinger i vore Dage. Og jeg vil ogsaa sige, at hele den Lønpolitik, vi er kommet ind paa i de senere Aar, fører direkte ud i dette, idet man nemlig, saa snart man taler om Lønninger og Fastsættelsen af Lønningshøjde, altid gør det ud fra den Betragtning, at Lønningerne skal staa i Forhold til vedkommende Klasses Levefod, de skal lige kunne dække Levefoden, hverken mere eller mindre. Man har jo opstillet overorendtligt snedige og sindrige Beregninger over, hvorledes man skal faa dette Forhold frem, og man har ment at kunne faa det udtrykt gennem det herlige Tal, som vi kalder Pristallet, og som er kommet til at spille en saa almægtig Rolle i Nutidens Økonomi, især overfor alle Lønningsspørgsmaal. Men naar man altsaa, overalt hvor Talen er om at fastsætte Løn, siger, at den skal sættes efter at kunne dække en bestemt Levefod, saa er der intet som helst at bebrejde de Mennesker, der skal oppebære Lønnen,